

VĚDECKÝ OMBUDSMAN (dále jen Ombudsman)

- Ombudsman je nezávislá osoba na vedení ústavu. Zná prostředí ústavu a vědecké prostředí včetně institucionálních procedur.
- Ombudsman je nestranný a podléhá zachování mlčenlivosti.
- O radu nebo mediaci v oblasti dobrých vědeckých praktik (good scientific practice – GSP) může požádat Ombudsmana jakýkoli zaměstnanec vědeckého oddělení včetně techniků, doktorandů, studentů magisterského studia a mladších studentů.
- Ombudsman postupuje v souladu s pravidly stanovenými v dokumentu ALLEA „The European Code of Conduct for Research Integrity“ .
- Ombudsman se zabývá oblastí vědecké integrity včetně specifických případů konfliktu ve vědecké oblasti. Hlavním úkolem Ombudsmana je důvěrné zprostředkování nápravy nedorozumění (remediable misconduct). Tzv. remediable misconduct zahrnuje praktiky, které nejsou v souladu s GSP, ale které mohou být napraveny. Mezi takové praktiky patří autorství, rozpor v užívání dat, konflikty vedoucí ze špatného mentoringu studentů magisterského i doktorského studia.
- Ombudsman řeší podněty ohledně nesprávného jednání nebo porušení pravidel GSP. Vyslechne oznamovatele a zjistí, zda došlo k porušení pravidel GSP (na základě diskuze nebo písemně) a doporučí nejvhodnější postup k nápravě. Důvěrnost konzultace oznamovatele s Ombudsmanem zaručuje ochranu oznamovatele před negativními důsledky.
- Doporučení Ombudsmana nejsou závazná. Cílem Ombudsmana je podporovat dobré vědecké praktiky, zabránit špatným vědeckým praktikám nebo napravit špatné chování. Ombudsman si nicméně vyhrazuje právo postoupit případ Komisi pro etiku vědecké práce nebo řediteli ÚFCH JH v potřebných případech.
- V nezbytných případech, kdy je důležité pro Ombudsmana posoudit správně daný požadavek, může Ombudsman požádat o radu jinou osobu. Ale vždy pouze po udělení předchozího souhlasu oznamovatele požadavku. Může se jednat například o druhou stranu, se kterou se konflikt řeší.
- Cílem řízení Ombudsmana je dosáhnout dohody nebo vyřešit konflikt tak rychle, jak je to možné. Délka procedury závisí na dodaných podpůrných dokumentech a ochotě stran spolupracovat. Není tedy stanovena maximální lhůta pro řízení.
- Pokud je konflikt založen na kontroverzi obsahu, nemůže jej Ombudsman posuzovat. Vědecké nesrovnalosti řeší Komise pro etiku vědecké práce (KEVP). Ombudsman agendu předá KEVP.
- Ombudsman neřeší nenapravitelné případy plagiátorství, falzifikaci a fabrikaci dat. Takto závažná vědecká pochybení musí být neodkladně nahlášena řediteli ÚFCH JH.
- Pokud je záležitost vedena v soudním sporu nebo pokud je možné předvídat, že by některá ze stran tuto záležitost chtěla řešit soudním sporem, Ombudsman se jí neúčastní. Ombudsman neposkytuje právní poradenství.
- V případě konfliktů, které již byly předmětem soudního sporu, existuje nebezpečí, že informace z mediace Ombudsmana mohou být u soudu použity ve prospěch jedné ze stran. Ombudsman je nestranný a podléhá zachování mlčenlivosti. Proto je nemožné vést souběžně Ombudsmanská řízení se soudními řízeními ve

stejném předmětu nebo ve věci úzce související s daným předmětem. Pokud Ombudsman řeší spor a jedna ze stran povolá právníka, Ombudsman zastaví řízení.

Jak se obrátit na Ombudsmana?

- Kontaktujte jej osobně nebo emailem. Stručně popište váš problém. Někdy je prospěšné dodat všechny důležité dokumenty.
- Anonymní podněty jsou možné, ale ne ve všech případech postačující pro řešení dané záležitosti.

Jak probíhá celá procedura

- Jakmile sdělíte podnět Ombudsmanovi, ten rozhodne, zda záležitost spadá do jeho kompetence a případně poradí, kam se obrátit. Oznamovatel může být požádán o dodání dodatečných dokumentů nebo informací. Druhá strana, ke které se podnět vztahuje, může být Ombudsmanem také požádána o vyjádření. V případě odlišných prohlášení kontaktuje Ombudsman obě strany ještě jednou a požádá o zpřesnění informací a poskytnutí podpůrných dokumentů. Komunikace v této fázi obvykle probíhá písemně. Pokud má Ombudsman dostatečné informace, vydá doporučení na základě pravidel GSP.
- Konečná rozhodnutí a doporučení mohou být poskytnuta pouze po vyslechnutí obou zapojených stran. Ombudsman jedná v souladu se zásadou nestrannosti. Nicméně Ombudsmana můžete požádat o radu i v případě, pokud si nepřejete kontaktovat druhou stranu.

K vytvoření tohoto dokumentu byly použity tyto zdroje:

<https://ombudsman-fuer-die-wissenschaft.de/4174/faq-frequently-asked-questions/?lang=en>

The European Charter for Researchers, © European Communities, 2005; ISBN 92-894-9311-9;

Guidance on Authorship in Scientific Publications. ÚFCH JH AV ČR, v.v.i; 2019

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/pravni-predpisy/eticky-kodex-vyzkumnych-pracovniku-v-av-cr/>

The European Code of Conduct for Research Integrity, © ALLEA, 2017